

KRAUJO DONORYSTĖS ĮSTAIGOS MOKOMOJI MEDŽIAGA KRAUJO DONORAMS

Kraujo ar kraujo sudėtinių dalių paėmimo (donacijos) esmė, pobūdis, tikslai:

- donoru gali tapti sveikas asmuo, kurio sveikatos būklė atitinka sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus;
- kraujo donorystė savanoriška ir neatlygintina;
- visas kraujas – tai viena surinkto kraujo porcija (donacija), standartas 450 ml kraujo ml ir privalomiesiems tyrimams – iki 30 ml;
- gydytojui nurodžius gali būti atliekami papildomi tyrimai: žmogaus leukocitų antigenų, citomegalo viruso, feritino ir kt;
- kraujo komponentai (eritrocitai, trombocitai, plazma) ruošiami iš viso kraujo arba surenkami aferezės būdu;
- kraujo ir kraujo komponentų surinkimui naudojamos tik vienkartinės sterilios priemonės, todėl infekcijų perdavimo prasme procedūra yra visiškai saugi;
- iš donoro surinktas kraujas naudojamas gydymo tikslams – ruošiami kraujo komponentai transfuzijoms.

Kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijų dažnis:

- kraujo galima duoti kas 2 mėn. (eritrocitų skaičius atsistato per 60 dienų), tačiau moterims ne daugiau kaip 4 kartus per metus;
- kraujo sudėtinių dalių galima duoti: trombocitų ir plazmos kas 14 dienų, eritrocitų – vyrams kas 4 mėn., moterims kas 6 mėn.;
- prieš duodant kraujo donoras turėtų būti pailsėjęs, išsimiegojęs, pavalgęs; nerekomenduojama duoti kraujo po naktinio darbo;
- venos punkcijos vieta po kraujo davimo turi būti sutvarstyta ne mažiau kaip 2 valandas. Po donacijos privaloma pailsėti 15–20 minučių.

Galimos nepageidaujamos reakcijos:

- nemalonus jūtimas ar kraujosrūva dūrio vietoje;
- galimas bendras silpnumas, galvos svaigimas, nedidelis pykinimas, širdies plakimas;
- vidutinio sunkumo ir sunkios reakcijos (sąmonės praradimas, apalpinimas) pasitaiko retai;
- daugelio reakcijų priežastys yra psichologinės (baimė, adatos baimė, skausmas dūrio vietoje, nepasisekus venos punkcijai).
- atsiradus nors vienam aukščiau išvardintam požymiui, apie tai būtina nedelsiant pranešti procedūrą atliekančiam darbuotojui, kad Jums būtų suteikta reikalinga medicinos pagalba;
- donoras, bet kuriuo kraujo davimo proceso metu gali atsisakyti arba savarankiškai sustabdyti savo donorystę be jokio susidrovėjimo ar nepatogumo.

Saugi donorystė:

- tyrimais aptikus ŽIV, hepatitų A, B ir C, sifilio, *parvovirusinės* infekcijos žymenis, bus taikomas nuolatinis donorystės sustabdymas, o paimto kraujo vienetas bus sunaikintas;
- saugesnis lytinis elgesys – seksualinio aktyvumo būdai, tiesiogiai nesusiję su krauju, sperma ar kitomis išskyromis;
- nesaugūs lytiniai santykiai – kai per pastaruosius 6 mėn. turėjote: lytinius santykius už pinigų ar narkotines medžiagas; lytinius santykius apsvaigus nuo psichotropinių medžiagų; homoseksualių ar biseksualių lytinių santykių su nauju partneriu ar keliais partneriais; lytinius santykius analiniu būdu be prezervatyvo, nes tai yra didelė pavojingų infekcijų perdavimo rizika;
- nedelsiant el. paštu nkadministracija@kraujodonoryste.lt, arba telefonu (8 5) 239 2444 informuoti VšĮ Nacionalinį kraujo centrą apie vėlesnį įvykį, dėl kurio anksčiau duotas kraujas galėtų tapti nebetinkamas transfuzijai. Užtikrinamas informacijos konfidencialumas.